

Kas gražu, atsilieps, kas teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.

Vaižgantas

Rokiškio PRA- GIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų savaitraštis

1998 m. vasario 27 d. penktadienis. Nr. 3. kaina 1 Lt.

**BUVO
YRA
BUS**

Šiandien vyksta AB "Juodupės Nemunas" akcininkų susirinkimas. Juodupiečius labiausiai domina, ar įmonė šiais metais atsigaus, ar

žmonės turės darbo.

XXX

Vakar įvykusioje naujai išrinkto prezidento Valdo Adamkaus inauguracijoje dalyvavo Lietuvos Centro sąjungos ir Krikščionių demokratų partijos Rokiškio skyrių

atstovai. Įspūdingais iš šios neeilinės šventės juos paprašysime pasidalinti kitame mūsų laikraščio numeryje.

XXX

Rytoj Teatro rūmuose koncertuos publikos numylėtinis lietuviškos country muzi-

kos ansamblis "Jonis". Tikimės, kad jis praskaidrins mūsų visų nuotaiką.

XXX

Rokiškio viešjoje bibliotekoje veikia parodos potems Elenai Naginskaitei - Vajegienei ir Vytautui Šaveliui atminti.

**ROKIŠKYJE - VISOS
TEATRŲ ŽVAIGŽDĖS.**

Pokalbis su Teatro rūmų direktoriumi J. Korenka apie teatrų festivalį "Vaidiname žemdirbiams"

KAMAJŲ SENIŪNIJOJE

Šis pasistolis labiausiai garsėdavo jomarkais. O šiandien?

**Į MARGĄ AUDINIŲ ĮAUSTI
BALTŲ SIELĄ**

Tai pasakojimas apie rokiškietę audėją Elena Pipienė

Redakcijos skiltis

PLĖŠIKAUTI NESIRENGIAME IR DĖKOJAME SENIŪNAMS UŽ PAGALBĄ

Ačiū rokiškėnams, pasveikinusiems mus su pirmaisiais "Rokiškio pragiedrulių" numeriais ir linkėjusiems geros kloties. Mums reikalinga ir jų moralinė parama, ir geranoriška kritika.

Daug kalbų ir įvairių vertinimų sukėlė redakcijos sprendimas nemokamai spausdinti gyventojų skelbimus, užuojautas, padėkas ir kt., todėl dar kartą akcentuojame savo motyvus. "Rokiškio pragiedrulių" redakcija nesirengia plėšikauti, už 2 -

3 skelbimo eilutes lupdama po 15 - 20 litų, ir turtėti rokiškėnų sąskaita. Paskaičiavome, kad redakcijai visiškai pakaks pajamų iš laikraščio pardavimo, prenumeratos ir juridinių asmenų reklamos, kurios 1 kv. cm. kainuoja 0,65 Lt.

Tačiau dar daugiau buvo kalbėta (ir rašyta) apie rajono seniūnijų išsipareigojimą padėti redakcijai surinkti nemokamus gyventojų skelbimus. Jokių įstatymų pažeidimų šiame išsipareigojime išvelgti neįmanoma. Tai paprasčiausia nemokama paslauga žmonėms, ypač tiems, kurie gyvena toliau nuo rajono centro.

Tad, gerbiami "Pragiedrulių" skaitytojai, su asmeniniais skelbimais, užuojautomis, padėkomis galite kreiptis:

Juodupės seniūnijoje į

Zitą Sabataitienę. Tel. 57267;

Jūzintų seniūnijoje į

Juditą Laurinaitienę. Tel. 42924;

Kamajų seniūnijoje į

Ritą Kaupienę. Tel. 27175;

Kazliškio seniūnijoje į

Nijolę Gasiūniene. Tel. 42725

Kriaunų seniūnijoje į

Renę Širvinskiene. Tel. 41824;

Obelių seniūnijoje į

Aušrą Kuliene. Tel. 58640

Pandėlio seniūnijoje į

Almą Blažienę. Tel. 59260

ir

Rimą Gasiūnaitę. Tel. 59180.

Panemunėlio seniūnijoje į

Sigitą Gasiūniene. Tel. 63333.

Rokiškio miesto ir Rokiškio kaimiškosios seniūnijų šiame sąraše nėra: rokiškėnams ir atvykusiems į Rokiškį iš kaimų bus nesunku su skelbimu užėiti tiesiai į "Pragiedrulių" redakciją (Nepriklausomybės a. 22).

Mūsų laikraštį galima nusipirkti visuose rajono spaudos kioskuose ir pašto skyriuose. Kaina 1 litas.

Redakcija

Rokiškio VB
Bibliografinės informacijos
ir kraštotyros skyrius

PIRMOJI PAVASARIO ŠYPSENA

Mieliau nušvitus padangei, ateina kovo 4 - oji - graži ir prasminga šventė - Kazimierinė, kurias asocijuojasi su Vilniuje rengiama Kaziuko muge. Apie Šv. Kazimierą norisi rašyti ne tik dėl to, kad jam reikia atiduoti prisiminimo ar pagarbos duoklę, o dėl to, kad Kazimieras, anot poeto Pauliaus Širvio, tai pavasaris, tai vyturėlis ant mūsų delnų.

Karalaitis Kazimieras (1458 - 1484 m.) buvo garbingas Gediminaičių giminės palikuonis. Jo tėvas Kazimieras, Jogailos jaunesnysis sūnus, o motina - Elzbieta Habsburgaitė buvo Austrijos kunigaikščio ir šventosios Romos imperatoriaus Alberto II duktė. Kazimiero vardas slavų kalbose reiškia "didžiakalbis". Tik vėliau pagal liaudiškąją etimologiją jį imta aiškinti kaip taikos skelbėją.

Šv. Kazimieras turėjo vokiškos Habsburgų giminės bruožų. Veidas jo buvęs skaistus, kick pailgas, žvilgsnis ramus ir rimtas, akys, plaukai tamsūs, labiau žemo negu vidutinio ūgio.

Maldingumas buvo jo dvasios penas nuo pat mažens. 1467 m. vyriausiuoju karaliaičio auklėtoju tapęs žymus istorikas kanauninkas Jonas Dlugošas mokė tikybos, geografijos ir istorijos. Jau tada mokytojas atkreipė dėmesį į mažąjį Kazimierą, kurį vėliau pavadino "retų gabumų, atminimo vertos išminties bei kilnumo jaunikačiu." Jis pirmasis pastebėjo ir ypatingą karaliaičio pamaldumą. Bendros vaikų maldos metu jis būdavęs panašus į besimeldžiantį angelą, o kartais taip giliai susikaupdavęs, jog nepajusdavęs, kad liko melstis vienas. "Kelkis, šventasis jaunikaitei," - kartą juokais taręs kanauninkas, judindamas Kazimierą už peties. Vargu ar suvokė garbusis istorikas, jog taria pranašiškus žodžius.

Norėdamas padaryti Kazimierą savo įpėdiniu, tėvas jį įtraukė į valstybės valdymo reikalus, bet, laikui bėgant, jį vis mažiau betraukė šio pasaulio karalystė. Jis buvo visiškai priešingybė savo broliams.

Artėjo neganda juoda. Šis nežemiškas jaunuolis susirgo džiova. Artimieji, susirūpinę Kazimiero sveikata, pagal to meto gydytojų patarimus ragino karalaitį gintis nuo džiovos nusižengiant skastybei. Jis griežtai atkirto:

Odetos Tumėnaitės - Bražėnienės pieš.

"Pas Kristų greit nueisiu ir su dabartine sveikata". Manoma, kad Kazimieras davęs amžinosios skastybės įžadus. Ne kartą tarnai rasdavo jį besimeldžiantį prie uždarytų Vilniaus Katedros durų. Kazimieras vilkėjęs ašutinę, miegodavęs ant plikos žemės, alkino s

Liga vis stiprėjo. 1483m. Kalėdas Kazimieras su artimaisiais sutiko Gardino pilyje. Ligonio sveikata negerėjo. Kazimieras užgeso 1484m. kovo 4 d., ketvirtadienį, po Pelėnų dienos, vos 25 metų, 5 mėnesių ir vienos dienos bū-

damas. Graudulio apimti, tėvai išvežė sūnų į Vilnių. Kazimieras buvo palaidotas Vilniaus Katedros koplyčioje, įrengtoje kairiajame jos šone, prie pagrindinių durų.

Šventieji dažnai praeina žeme, rodos, nė pėdų nepalikdami. Tiktai po jų mirties imama suprasti, kad būta nekasdieniško žmogaus. Toks buvo ir karalaitis Kazimieras. Jį palaimintuoju pripažino popiežius Leonas X 1521 m., į šventųjų "stoną" įvedė popiežius Klemenisas VIII 1602 m.

Kazimiero kultas ypač išplito Vilniaus krašte, kur per Kazimierines rengiama Kaziuko mugė, skirta Lietuvos Globėjui. Iki šiol garsi Kaziuko mugė, trunkanti net kelias dienas, paskendusi nuostabių Vilniaus verbų jūroje. Kazimieras iš tremties Antakalnyje sugrįžo vėl į Šventaragio slėnį.

Kazimierinės kovo 4 d. minimos todėl, kad, sekant tradicija, šventojo diena paskiriama pagal jo mirties datą, o nežinant jos, ją parenka Bažnyčios hierarchai.

Kiekviena šventė susijusi su liaudies papročiais. Apie šv. Kazimierą drungni vakario gūsiai jau atneša atlydį. Po lašais gali atsigerti ne tik gaidys, bet ir veršis. Sakydavo, kad šią dieną vieversys išgieda pirmąją giesmę, ir sniegas ima tirpti dar sparčiau. Vals tiečiai pirmą kartą po žiemos išleidžia iš tvarto gyvulius, norėdami, kad tie būtų sveikesni. Jeigu per Kazimierą išgirdavo vieversio giesmę, manė, kad bus derlingi metai.

Šv. Kazimieras pasklido po visą šalį, įsismelkė į liaudies mintį, kūrybą. Jo atvaizdas su karališka mantija, su lelijų puokšte ir kryžiumi žvelgia į mus iš paveikslų, freskų, nuo pakelės kryžių, koplytėlių. Jo vardu vadinamos bažnyčios, draugijos ir kt.

Su vardo diena, Kazimieros ir Kazimierai!

Parengė Salvinija Kalpokaitė

Parengė Salvinija Kalpokaitė

LIUDININKU BLIVO VISAS TABORAS

Žinoma, galėjau reikalauti įvardinti kaltininkes, bet iš savo nedidelio patyrimo jau žinojau, kad bylą sukurti beviltiška. Čigonai yra čigonai. Todėl atsakiau neapibrėžtai:

- Pažiūrėsim.

Pinigus, savaime aišku, gražinau piliečiui Povilui Ž.

- Tvarka?

Pilietis Povilas Ž. pažvelgė į mane raudonomis lyg jaučio akimis ir nukirto:

- Nieko panašaus! Vagiles reikia teisinti. Jei ne - apskūsiu respublikinei prokuratūrai.

Supratau, tikrai įkliuvęs. Surasti vagiles, sukurpti bylą nebuvo jokių prošvaisčių. Taboro baronas nepagailėjo pinigų, tačiau savo žmonių neišduos. Tam ir baronas, kad čigonus gintų.

Vėl važiuoju į Vilkiją, vėl einu į čigonų taborą. Taip ir taip, sakau baronui, nukentėjęs reikalauja teismo.

Susimąstė baronas. Matau, pinigų jis nepagailėjo, bet savo čigoniukų į kalėjimą nesodins. Visą savo čigonišką apskrumą parodys, bet savo pasieks. Ir tikrai - po ilgos pauzės pažvelgė į mane baronas savo jukiomis čigoniškomis akimis ir pasakė:

- O žinai, viršininke, ta čigonė, kuri jūsu jurbarkietį nuskriaudė, pasimirė. Oi, oi, kaip gaila. Nebegyva.

- O liudininkų, kad velionė tikrai tuos pinigus pavogė, yra? - klausiu.

- Liudininkų? - nudžiugo baronas, - Kiek, viršininke, reikia? Dešimties, šimto? Mes visi paliūdysim.

Bylą teko nutraukti, o piliečiui Povilui Ž. paaiškinau, jog vagilė jau anapilyje. Paniurnėjo Povilas Ž. ir nurimo.

Jonas Dieninis
Tęsinys kitame Nr.

Būna gydytojų pediatrų, psichiatrų, onkologų, terapeutų, seksologų. Kažkoks humoristas sakė, kad būna ir kairės bei dešinės rankos eskulapų. Tardytojų specializacija nėra taip apibrėžta ir suklasifikuota, tačiau ji vis dėlto egzistuoja. Vienam tardytojui labiau sekasi narplioti finansines aferas, kitam vagystes, plėšikavimą, tračiam prievartavimus. Man likimas lėmė, kad jau pirmaisiais darbo metais teko susidomėti čigonais. Bylos, susijusios su jais, reikalauja specialaus pasirengimo, psichologijos ir gyvenimo būdo pažinimo.

Perskaičiau apie čigonus viską, ką tik radau miesto bibliotekoje. O radau iš tiesų nedaug. Vis dėlto sužinojau,

Į Jurbarko rajoną taboras atvykdavo nedažnai, didelių eibių nepridarydavo, todėl jurbarkiečiai juos sutikdavo visai draugiškai. Čigonės burdavo kortomis, čigonai prekiaavo, mainikavo. Žodžiu, visiškas tautinis konsensusas, kaip pasakytų tūlas Seimo narys.

Bet vieną dieną tas abipusis pasitikėjimas staiga sušlubavo. Po civilinio čigonų apsilankymo jurbarkietis Povilas Ž. staiga pasigedo 3000 rublių,

- Kur žiūri, milicija! - šaukė pilietis Povilas Ž, atlėkęs į mano kabinetą. - Už ką jūs algą gaunate?!

Nuraminau skandalingą pilietį ir paprašiau viską papasakoti iš eilės.

- Na, atėjo...

- Kelios?

- Trys. Na, atėjo kortomis išbūrė. Pasakė, kad turėsiu nemalonumų dėl pinigų...

- O kaip atrodė tos čigonės?

- Kaip? Nagi, čigonės. Jos visos, visos... čigoniškos...

Supratau, kad su tokiu apibūdinimu vagilių paieškos bus nelengvos. Nusprendžiau važiuoti į Vilkiją, kur, Kaino milicijos žiniomis, tuo metu stovyklavo čigonų taboras.

Karšta vasaros popietė. Už Vilkijos miestelio, žalioje Nemuno lankoje, kurios, vienas kraštas rėmėsi į pušyną, pusračiu stovėjo dengti taboro vežimai. Šalia ganėsi keli arkliai. Nuogi, iki rudumo įdege čigoniukai taškėsi Nemune.

Tęsinys. Pradžia Nr. 1

kad čigonai į Lietuvą atvyko iš Indijos XV amžiuje, kad jie nelabai susimąstydami priima realiją tos šalies, kurioje gyvena, nepamiršdami ir savo papročių. Gal dėl to čigonai svetimoje aplinkoje prisitaiko, bet su svetimais gyventojais nesupanašėja. Kalbant moksliskai - adaptacija bet ne asimiliacija.

Prisiminiau ir tai, ką apie čigonus man pasakojo tėtis, Dvirėžių kaimo valstietis. Pasak jo, čigonai šventai laikosi žodžio, nevagia ten, kur gyvena ir visiškai paklūsta savo valdžiai - taboro baronui.

Su tokiomis žiniomis ir kibau į savo pirmąją čigonų bylą.

Pamatę svetimą, nuščiavo ir įsistebeilijo į mano uniforminę kepurę, matyt, išpartirties žinodami, kad ji nieko gero nežada.

Bet čigoniukai greit orientuojasi. Nespėjau pro juos praieiti, kai iš visų pusių pasigirdo:

- Dėde, duok saldainių, duok saldainių, duok saldainių...

Kišu ranką į kišenę, bet ji, savaime aišku, tuščia. Ir nežinau, kaip būčiau išsisukęs, jei staiga nebūtų pasigirdęs čiažus tarsi botago pliaukštelėjimas balsas:

- Škac, begėdžiai. Viršininkei praieiti neleidižiat!

O paskui visai jau kitu balsu:

- Ko, poniuti, norėte, ko ieškote?

- Barono.

- Oi, oi, oi! - surypavo sena čigonė. - Oi, barono. Tuoj bus baronas.

Ir iš tiesų, po minutės jau kalbėjau su pusamžiu juodabarzdžiu čigonu, apsirengusiu raudonais marškiniais. Mačiau, kaip nuo jo rūstaus žvilgsnio gūžiasi čigonės ir sprunka į pašalius vaikiai.

Su manim baronas kalbėjosi maloniai.

- Jeigu tiksliai, viršininke, žinai, kad mano čigonės pavogė, jei tikrai...

- Tikrai, barone. Tikriau būti negali. - ... tai gražinsiu.

Ir nuėjo baronas ieškoti teisybės. Neilgai ieškojo. Kai grįžo, ištiesė ranką su 3000 rublių.

- Gal, viršininke, susitarsime?

NEPRIKLAUSOMYBĖS AIKŠTĖ

Šią savaitę mūsų klausimai Nepriklausomybės aikštėje trys:

- ar Jūs patenkintas (-a) rajono medicina?

- kas Jūsų šeimos gydytojas?

- kokia Jūsų nuomonė apie sveikatos draudimą?

Lilija PETRUČINA, medikė:

- Gyventojai patys turėtų labiau branginti ir

rūpintis savo sveikata. Dažniausiai jie kreipiasi į medikus jau pavėluotai.

- Nežinau.

- Sveikatos draudimas dar nesutvarkytas. Reikia daug įstatymų papildymų ir pataisų, kurie padėtų geriau reguliuoti sveikatos apsaugą.

Bronius KE-LIUOTIS, pensininkas:

- Su medikais bendrauti stengiuosi kuo rečiau. Prispyrus rimtai bėdai, atsitikus nelaimei, pagalbos, žinoma, kreipiuosi. Daugelis daktarų gerai atlieka savo darbą, negalima skųstis.

- Dar nežinau.

- Žinau, kad yra

toks sveikatos draudimas. Tai labai svarbu vyresniojo amžiaus žmonėms, kurie gyvena tik iš pensijos.

cialistė, dažnai pas mus apsilanko ir padeda.

- Kadangi esu invalidas, dažnai susiduriu su sveikatos draudimu. Jis man kompensuoja nemažą dalį išlaidų už vaistus. Suteikiamos didelės lengvatoms sanatoriniam gydymui.

Antanas MATIUİKAS, pensininkas:

- Esu antros grupės invalidas, todėl dažnai lankausi pas medikus ir juos pažįstu. Apie daugelį gydytojų galiu pasakyti tik gera, neturiu jokių priekaištų. Savo darbą jie išmano gerai. Neseniai mane operavo. Esu patenkintas rezultatais.

- Šeimos gydytojas yra labai reikalingas. Mūsų šeimos sveikata rūpinasi gydytoja Rasa Jasiūnaitė. Ji gera spe-

Trumpo komentaro apie rajono sveikatos apsaugos būklę mūsų korespondentas Sigitas Araminas paprašė rajono savivaldybės gydytoją Tadeušą CHADYŠĄ.

Sveikata turi rūpintis ne tik medikai, bet ir pats žmogus. Mokėdami privalomus sveikatos draudimo mokesčius, turėsime garantuotą, nemokamą gydymą. Reikia žinoti, kad

draudimo lėšos nėra kaupiamos ir taupomos. Įvedus sveikatos draudimą, ligoninės yra suinteresuotos kuo geriau ir greičiau pagydyti ligonį.

Šalies gydymo sistemoje yra įves-

tos trys grandys. Pirmoji grandis - ambulatorinis gydymas, antroji - stacionarinis. Trečioje grandyje - Vilniaus ir Kauno klinikos. Dabar pats žmogus pasirenka gydymo įstaigą ar gydytoją. Todėl ligoninės ir gydytojai labiau suinteresuoti gerinti paslaugas.

Žmogus iš provincijos ir be siuntimo gali nuvykti pasitikrinti sveikatą į Vilniaus ar Kauno klinikinius centrus pas geriausius specialistus, sumokėdamas nedidelį pirminį mokesį. Jei specialistas diagnozuoja ligą, tolesnis gydymas pagal sveikatos draudimą yra nemokamas.

Šeimos arba bendrosios praktikos gydytojų rajone yra keturi: Kamajų ambulatorijoje du, Panemunėlyje ir Obeliuose po vieną. Jie konsultuoja ligonius ir suteikia būtiniausią pagalbą.

Buvę terapeutai ir pediatrai jau persikvalifikojo į bendrosios praktikos gydytojus, gaudami kvalifikacijos pažymėjimus.

Žmonės į sveikatos apsaugos reformą žiūri dar gana skeptiškai. Turėtų būti mažiau biurokratijos. Antrosios grandies gydytojai neturėtų siuntinėti ligonių į pirmąją grandį. Gydytojų "nesusiklausymas" piktna pacientus.

Blogai aiškinami sveikatos apsaugos įstatymai, trūksta informacijos.

1996 metų liepos mėnesį pirmoji gydymo grandis buvo atskirta nuo antrosios. Tai palengvino rajono sveikatos sistemos darbą. Jau yra pateikti projektai dėl naujų bendrosios gydytojų praktikos kabinetų kūrimo Rokiškyje. Veikia trys sveikatos palaikymo įstaigos Pandelyje, Obeliuose ir Juodupėje su 110 lovų. Nors lovų skaičiumi mes lenkiame kitus rajonus, tačiau jos visada užimtoms.

Ligoninėms įgaunant daugiau savarankiškumo, mažėja jų įsiskolinimas valstybei. Už sutaupytus pinigus įsigijama naujos aparatūros ir medikamentų. Spartėja diagnostavimas ir gydymas.

Daugelio sveikatos apsaugos problemų sprendimas - dar ateityje. Tikėkimės, jog po 2 - 3 metų sveikatos draudimas bus įprastas ir visiems aiškūs dalykas.

SPORTO KRONIKA

Kaune vyko Lietuvos kulkinio šaudymo pneumatiniiais ginklais čempionatas. Jame dalyvavo 18 stipriausiųjų šaulių. Iš jų keturi sporto meistrai, du kandidatai. Rokiškio rajonui atstovavo 5 sportininkai: Robertas Žėglaitis, Viktoras Gončarukas, Rimantas Gudžiūnas, Eimutis Matiukas, Arvydas Milaknis. Varžybų nugalėtoju tapo Tomas Kazakevičius iš Kauno sporto mokyklos. Permaininga kova vyko dėl 2 - 3 vietų. Po papildomo šaudymo Robertas Žėglaitis tik 3 taškais atsiliko nuo varžovo ir užėmė trečiąją vietą. Viktoras Gončarukas, perspektyvus šaulys, užėmė 7-ąją vietą. Rimantas Gudžiūnas 4-ąją.

XXX

Panevėžio sporto mokykloje "Olimpas" vyko tarptautinės dziudo imtynės. Rokiškiui atstovavo Gitos Čečienės auklėtinės, pelniusios prizines vietas:

pirmąją - Aušra Misiūnaitė, svorio kategorija iki 57 kg. (Vaižganto vidurinė mokykla);

antrąją - Rasa Tuskaitė, svorio kategorija iki 52 kg. (Vaižganto vidurinė mokykla);

antrąją - Inga Bakanaitė, svorio kategorija iki 48 kg. (Kazliškio pagr. mokykla);

trečiąją - Justina Baltrūnaitė, svorio kategorija iki 42 kg. (Vaižganto vidurinė mokykla);

trečiąją - Vaida Bunevičiūtė, svorio kategorija iki 44 kg. (Vaižganto vidurinė mokykla).

XXX

Respublikoje ir rajone vyksta moksleivių žaidynės, skirtos Lietuvos mokyklos 600 metų jubiliejui. Mūsų rajono mokyklos suskirstytos į 3 grupes. Pirmojoje grupėje užtikrintai pirmuoja J. Tūbelio vidurinė mokykla. Antrosios lyderė Kriaunų vidurinė. Pagrindinių mokyklų grupėje daugiausia taškų surinko Kazliškio pagrindinė.

XXX

Lietuvos B lygos krepšinio varžybose vasario 28 d. 14 val. susitiks "Rokiškio sūris" ir Radviliškio "Vėzgė"

"R. P." inform.

LIETUVOS ŪKININKŲ SAJUNGOS ROKIŠKIO SKYRIAUS PARDUOTUVĖ

"ŪKININKŲ TURGAVIETĖ",

esanti Mikrorajono g. 1,

ATNAUJINA KOMISINĘ MAŽMENINĘ PREKYBĄ

Nuo š. m. kovo mėn. parduotuvė prekiaus kaip ūkininkų pagalbos centras: traktorių, kombainų, žemės ūkio mašinų, automobilių (buvusių tarybinių markių) atsarginėmis dalimis ir kai kuriais mazgais.

Be to, bus prekiaujama pristatytomis į parduotuvę atsarginėmis dalimis, įrankiais ir kitu įvairiu ūkiniu inventoriumi.

Žemdirbius, turinčius ir norinčius parduoti šiuos daiktus, prašome skambinti tel. 65286 arba 51475 darbo metu.

Prašome teikti savo pasiūlymus dėl minėtos prekybos.

Nuo kovo 1 d. parduotuvė prekiaus įvairiomis žemės ūkio kultūrų sėklomis. Šiuo metu čia parduodamos ir daržovių sėklos.

LŪS Rokiškio rajono skyrius

TARĖSI BITININ- KAI

Artėjant pavasariui, atgyja ir mūsų rajono bitininkai. Praėjusį sekmadienį jie buvo susirinkę akcinės bendrovės "Rokiškio sūris" salėje.

Rajono bitininkų draugijos pirmininkė Ledina Trumpienė pirmą kartą pristatė svečių - Kauno aukštesniosios žemės ūkio mokyklos

dėstytoją, Lietuvoje gerai žinomą bitininkystės specialistą Praną Karosą, kuris susirinkusiems išsamiai išaiškino naujų preparatų taikymą bitėms gydyti, kalbėjo, kaip geriau apsaugoti bites nuo gamtos kaprizų. Svečio nuomone, Lietuvoje medus dar neturi tikros vertės, nors jo kainos Suomijoje, Norvegijoje, kitose Europos šalyse yra didelės. Bitininkams vertėtų pagalvoti ne tik apie medaus, bet ir kitų bičių produktų reklamą. Tai galima padaryti tik susitelkus.

Kauno priemiestyje, Mastaičiuose, bitininkams už labai nedidelį mokestį organizuojami kursai. Norintys juose dalyvauti, gali pasiteirauti telefonu (8 - 27) 561191.

Ledina Trumpienė kvietė bitininkus būti aktyvesniais, padėti vieni kitiems.

Rugpjūčio pradžioje Tauragėje vyks Lietuvos bitininkų tradicinė šventė, kurioje aktyviai žada dalyvauti ir mūsų rajono bičiuoliai.

"R.P." inform.

GEDIŠKIUOSE NIEKO NAUJO

Atkelta iš 7 psl.

dar 8 bendrovės nariams už pajus teko nemažai technikos, net ir javų kombainas. Todėl dabar buvę "Klevo" bendrovininkai - nemaži ponai. Daugiausia užsiima augalininkyste.

Į klausimą, kas naujo Gediškiuose, Alvydas atsakė stereotipu:

- Po senovei...

Nebėra Gediškiuose

pirties ir net neaišku, kas ją privatizavo, nes pirtis ėjo "iš rankų į rankas". Kultūros namai, tiesa, truputį atsigavo. Dabar juose kas antrą šeštadienį vyksta šokiai. Vieną šeštadienį Gediškiuose, kitą - Lukštuose. Taip ir siuva jaunimas iš kaimo į kaimą. Gal ir gerai, nes svetimos panos visada meilesnės.

Buvusio kolūkio me-

chaninės dirbtuvės irgi funkcionuoja, pasakojo Alvydas. Jų paslaugomis ne kartą teko pasinaudoti ir praeitą vasarą, ir dabar, ruošiantis pavasariniam darbymečiui. Iš Bučiūnų galvijų komplekso liko tik graudus prisiminimas - jau niekada nebebaubs juose pustoniniai jaučiai.

Jonas Dambrauskas

Ksavero Bagdono

nuotr.

ROKIŠKYJE SPINDĖS VISOS TEATRŲ ŽVAIGŽDĖS

Kovo 6 dieną, tuojau po Kazimierinių, prasidės 14 - asis teatrų festivalis "Vaidiname žemdirbiams". Tokia proga, savaimė aišku, negalima nepašnektinti jo organizatoriaus, rajono savivaldybės Teatro rūmų direktoriaus ir režisieriaus Jono Korenkos

- Pavasarį mums kasmet paskelbia ne tik vieversiai, bet ir tradicinis, jau keturioliktasis profesionalių Lietuvos teatrų festivalis. Ar visus prisimename?

- Kiekvienas festivalis turėjo savų ypatumų ir akcentų, bet, jeigu norėčiau kiekvieną apibūdinti atskirai, reikėtų gerokai pavargti. Labiausiai atmintini, žinoma, pirmasis ir tryliktasis. Pirmasis dėl to, kad buvo pradžių pradžia, o tryliktasis... Aš nesu labai prietaringas, bet tryliktasis vyko vangokai. Gal todėl, kad vis sunkiau surasti turtingų ir nešykščių rėmėjų.

- Na, o šiemet?

- Pagrindinis rėmėjas, kaip ir visada, rajono savivaldybė. Ji paskirs premijas geriausiajam spektakliui, geriausiajam vyro ir moters vaidmenų atlikėjams, geriausiajam vaikų spektakliui. Viena UAB žadėjo premijuoti geriausią epizodinio vaidmens aktorių. Be abejo, bus žiūrovų prizas. Rėmėjų sąrašė yra AB "Rokiškio sūris", UAB

"Darola", "Sauliaus vaistinė", AB "Prekės visiems". Ačiū jiems ir kitiems, kurie, būdami labai kuklūs, reklamuotis nenori.

- Kas pradės festivalį?

- Kaip ir visada, paskutiniojo festivalio laureatas. O pernai laureatu, kaip žinote, tapo "Vaidilos" teatras. Šiemet jis mums paruošė spektaklį "Filomena Marturano". Iš viso pamatysime keturiolika naujausių spektaklių. (Žinoma, ne dėl to, kad festivalis keturioliktasis). Nedalyvaus tik Klaipėdos dramos teatras.

- Ankstesniuose festivaliuose pasigesdavome nacionalinės dramaturgijos. Gal šis bus lietuviškesnis?

- Deja, lietuviškumo ir ši kartą bus ne per daugiausia. Teatrai yra savarankiški, repertuaro jiems

nepadiktuosi. Bet ir užsienio autorių kūrinuose mūsų teatralai suranda lietuviškos nūdienos akcentų. Menas visų pirma yra bendražmogiškųjų vertybių išraiška. Gaila, festivalyje nepamatysime panevėžiečių "Senojo gluosnio pasakojimų". Šis spektaklis yra daugiau "stacionarinis", gastrolėms nelabai tinka. Todėl mėgstantiems lietuvišką tematiką siūlyčiau nuvažiuoti iki Panevėžio. Tiesa, spektaklio bilietai jau išparduoti mėnesiui į priekį...

- Kas išrinks festivalio laureatus?

- Komisijos pirmininku ir vėl būti teks man, o laureatus savo balsais lems Lašų žemės ūkio bendrovės pirmininkas Zenonas Akramavičius, dailininkas Arūnas Augutis, savivaldybės teatro administratorė Birutė Bagdonienė, Kultūros tarnybos vadovas Petras Blaževičius, rajono meras Vytautas Masiulis, žurnalistas Jonas Mažeikis, "Vilniaus banko" filialo direktorius Zigmars Rumšas ir juristas Vytautas Sketeris. Pastarojo tėvelis, buvęs rajono vykdomojo komiteto pirmininkas Vytautas Sketeris, prieš 14 metų buvo festivalio "Vaidiname žemdirbiams" pradininkas.

- Ir paskutinis klausimas: bilietai brangūs?

- Į šį klausimą negaliu atsakyti, nes,

kas vienam pigu, kitam gali būti brangu. Tačiau kviečiu visus rokiškėnus pasinaudoti proga ir per 12 dienų pamatyti visus šalies teatrų žiedus.

Kalbino Stasys Varneckas
Ksavero Bagdono nuotr.

FESTIVALIO "VAIDINAME ŽEMDIRBIAMS" REPERTUARAS

- 6d. 18.30 val. Festivalio atidarymas
19 val. "Vaidilos" teatras.
"Filomena Marturano".
- 7d. 18 val. Kauno valstybinis akademinis dramos teatras. "Vedybos".
- 8d. 18 val. Vilniaus senamiesčio teatras. "Agrikultūrinis kosmonautas".
- 10d. 19 val. Panevėžio J.Miltinio dramos teatras. "Girta naktis".
- 11d. 12 val. "Keistuolių teatras".
"Zuikio paveikslai".
19 val. "Keistuolių teatras".
"Liūdnojo vaizdo riteris".
- 12d. 11 ir 15 val. Kauno lėlių teatras "Čigoniukė Ringla".
- 13d. 19 val. Rusų dramos teatras. "Ach, kaip gi mums nudobti senutė?"
- 14d. 18 val. Valstybinis Vilniaus Mažasis teatras. "Nusišypsok mums, viešpatie."
- 15d. 18 val. Akademinis dramos teatras. "Šaunieji vyrukai".
- 16d. 15 val. Panevėžio teatras "Menas". "Pasaka apie laumės užburta vaiką".
- 17d. 19 val. Šiaulių dramos teatras. "Pasibučiuokime, Fonvili".
- 18d. 15 val. Vilniaus teatras "Lėlė". "Atsitikimas ir keturi žvirbliai".
- 19d. 12 val. Jaunimo teatras "Pepė Ilgakojinė".
19 val. Jaunimo teatras. "Normanų pergalės"
II d.

XIV teatrų festivalio "Vaidiname žemdirbiams" uždarymas

NESISTEBĖKITE

Eina ponai š...
Jie vygadą turi,
- O mums, prasčiokėliams,
Ražienos r... duria.

Nesistebėkite, kad šiame posmelyje tiek daug nutylėjimų ir ne visai lietuviškų žodžių. Jį kamajiečiai priskiria savo giesmininkui Antanui Strazdeliui, kažkada klebonavusiam toje parapijoje. O prieš 200 metų kamajiečių ir dialektas, ir žodynas buvo visai kitokie...

Bet ketureilis aktualus ir šiandien. Po-
nų, pavyzdžiui, rajono savivaldybėje, tua-
letai marmuru ir užsienietiška glazūra ži-
ba. O kur susirasti paprasčiausią tupyklą
paprastam mirtingajam rokiškėnui ar kai-
miečiui, atvykusiam į Rokiškį? Jeigu "už
kampu", kaip įprasta, pritūpsi, ne ražiena,
o policininkas "bananu" taip įdurs, kad...
Na, žinote, kaip įdurs.

PPP sužinojo vieną neeilinę naujieną:
du rokiškėnai, vaikinai "iš liemens ir iš
stuomens", išvyko į... povestuvinę kelionę
(pavardžių prašė neskelbti). Daugiausia
laiko porėlė praleis Kipre, bet pakeliui, sa-
kė, užsuks į Daniją, kur susitiks su vietini-
niais "žydrūnais". Pasidalins patyrimu, pa-
sidomės, kaip ten valstybė rūpinasi netra-
dicinės seksualinės pakraipos piliečiais.
Grįžę žadėjo pateikti Seimui įstatymo pro-
jektą. Juk reikia įteisinti tai, kas jau seniai
de fakto.

PPP nelabai smarkiai dalyvavo Užgavė-
nių linksmybėse, bet džiaugėsi, kad rokiš-
kėnų skaitomas. Kai kurie PPP posmai jau
deklamuojami "iš atminties".

PPP inform.

EPIGRAMOS

TIK NEAIŠKU...

Ūkininkas iš Kazliškio
Pirks kumelę širmą.
Tik neaišku, kokią dieną.
Gal balandžio pirmą?

Jam valdžia, atseit, žadėjo
Daug pigių kreditų.
"Tai sulaukiau,- džiaugias vyras,-
Net kakta nušvito."

"Kai parduos "Mažeikių naftą"
Ir kitokį turta,

Jam valdžia dar pažadėjo
Indėlius atkurti.

Šimtą tonų gulbės pūko,
Globą bei rūpybą
Jam prieš rinkimus žadėjo
Ne viena žinyba.

Pinigėlio bus kaip šieno
Pirtk kumelę širmą.
Tik neaišku, kokią dieną.
Gal balandžio pirmą?

JONIS PAPRAŠĖ AGURKO

Jonis pagavo
Aukso žuvelę.
Džiaugiasi Jonis
Ir prašo:
- Miela žuvelė,
Galvą man sopa:
Duoki pilstuko
Nors lašą!

Ir jam atsakė
Aukso žuvelė,
Burną pravėrus
Aukšinę:

- Jeigu paleisi,
Duosiu tau kibirą,
Pilną puikios
Kaukolinės.

- Na, jeigu tamsta
Tokia maloninga,-
Jonis patenkintas
Murkia,-
Tai dar pridėki,
Aukso žuvelė,
Vieną raugintą
Agurką...

PPP poetas

Į aukso lūpų į PPP

- Mūsų Jonukas vėl ėmė pinigų iš mano
piniginės,- piktai pastebėjo tėvas.
- Kodėl manai, kad tai jis? - užtaria
sūnų žmona. - Gal aš juos paččiau?
- Ne ne! Ten dar šiek tiek liko...

□ □ □

Petriukas surado koncertų skardinę.
Priėjo prie policininko:
- Dėde, policininke, atidarykite!

Policininkas pastukseno į skardinę ir
sako:

- Atidarykit, policija!
□ □ □

Prie laukiančiojo prieina vaikėzas:
- Duok užrukyti!
- Burtazodis?
- Gauni į akį!

□ □ □

- Jūsų pavardė? - klausia dėstytoja
studento.
- Petraitis...
- Tai ko jus juokiatės?
- Bent į vieną klausimą atsakiau
teisingai.

Rokiškio PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Redaktorius
Stanislovas Varneckas
Tel. 5 15 32

Leidžia UAB "Rokiškio pragied-
ruliai"

Renka, maketuoja, spausdina "Ro-
kiškio pragiedrulių" leidybos centras.
2,5 spaudos lanko.
Savaitraštis išeina penktadieniais.
Tiražas 2200 egz.

Rajono laikraštyje "Gimtais Rokiškis" pasipylusi klaidinga informacija apie rajono mero V. Masiulio veiklą neleidžia tylėti. "Gimtasis Rokiškis" neskuba spausdinti paneigimų. Todėl, norėdami informuoti gyventojus, kreipiamės į "Rokiškio pragiedrulių" redakciją, prašydami išspausdinti savivaldybės poziciją dėl Dianos Suvaizdytės publikacijos "Tema dar vienai "Giminių" serijai" ir "G.R." informaciją "Rokiškio žurnalistinėje visuomenėje" ("G.R." vasario 18 d. Nr. 27), taip pat Aldonos Minkevičienės "Gyvenimas pagal merą" ("G.R." vasario 21 d. Nr. 29).

PAREIŠKIMAS

Netiesa, kad rajono meras V. Masiulis ėmėsi globoti leidinį "Rokiškio pragiedruliai". Jokios paramos šiam leidiniui meras nesuteikė. Be to, rajono savivaldybė iš visų pelno siekiančių organizacijų daugiausia yra parėmusi UAB "Gimtasis Rokiškis".

Netiesa, kad leidinys "Rokiškio pragiedruliai" pakeis Rokiškio rajono savivaldybės ataskaitą rinkėjams. Atsakingai pareiškiu, kad ataskaita rinkėjams ir toliau bus leidžiama.

Dėl publikacijos "Tema dar vienai "Giminių" serijai" noriu pasakyti, kad ne rajono taryba sustabdo valdininkų neteisėtus, jeigu jie tokie būna, sprendimus. Tai yra Seimo ir Vyriausybės kontroliuojančių institucijų prerogatyva.

Istatymas nurodo, kad seniūną skiria ir tvirtina meras. Tačiau mūsų rajone, prieš skirdamas seniūnus, rajono meras V. Masiulis važinėjo po seniūnijas ir susitiko su gyventojais. Buvo atsižvelgta į žmonių nuomones ir pageidavimus. Taigi, pasiūlius gyventojams, Audrius Kondrotas ir buvo paskirtas seniūnu.

Jeigu šis mero potvarkis būtų panaikintas kaip neteisėtas, pasitaręs su Obelių seniūnijos gyventojais, V. Masiulis seniūnu paskirtų kitą žmogų.

"Gimtasis Rokiškis" teigia, kad rajono meras Vytautas Masiulis vasario 16 d. susitikęs su seniūnais nurodė priimti gyventojų skelbimus seniūnijose UAB "Rokiškio pragiedruliai". Noriu priminti, kad tą dieną Vytautas Masiulis dalyvavo renginiuose, skirtuose Lietuvos Nepriklausomybės 80 - mečiui pažymėti.

Vasario 17 d. įvyko gamybinis seniūnų pasitarimas, kuriame dalyvavo

ir žiniasklaidos atstovai. Stanislovas Varneckas, "Rokiškio pragiedrulių" redaktorius, pasitarimo metu paprašė nemokamai priimti seniūnijose gyventojų skelbimus. Jokių nurodymų - nei raštu, nei žodžiu - rajono meras Vytautas Masiulis nedavė. Mero pasiūlymas buvo toks: tegul redaktorius tariasi atskirai su tais seniūnais, kurie galvoja, kad jų gyventojams tai aktualu.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą savivaldos institucijų darbuotojai privalo tenkinti gyventojų poreikius. Į rajono savivaldybę kreipėsi akcinė bendrovė, siūlydama nemokamas paslaugas gyventojams. Kaip minėjau, valdininkai turi tarnauti žmonėms, todėl geranoriškai sutiko priimti skelbimus ir tuo padėti rajono gyventojams, kad jiems nereikėtų vykti į Rokiškį. Jeigu "Gimtojo Rokiškio" redakcijai kiltų mintis teikti nemokamas paslaugas gyventojams, rajono meras tam nuoširdžiai pritartų.

Galbūt ir Vyriausybės rengiama smulkaus ir vidutinio verslo programa, numatomi fondai, skatinimas kurti naujas įmones, Aldonos Minkevičienės nuomone, irgi įstatymų pažeidimas?

Rajono savivaldybė gyventojams teikia nemažai paslaugų. Tai ir kilnojamas stomatologinis kabinetas, ir savivaldybės iniciatyva surengtas Visuomenės sveikatos centro pieno stovytojų mokymas, ir sveikatos draudimo duomenų surinkimas seniūnijose. Visa tai daroma siekiant paslaugas priartinti prie gyventojų.

Rajono meras Vytautas Masiulis nemano, kad kokia nors nemokama paslauga gyventojams yra įstatymo

pažeidimas.

Galbūt įstatymo pažeidimas - nemokama pagalba "Gimtajam Rokiškiui" po gaisro, kai seniūnijų žmonės padėjo redakcijai išsikelti ir po to sugrįžti į suremontuotas patalpas? Galbūt pažeidimas ir tai, kad keletą mėnesių "Gimtojo Rokiškio" redakcija dirbo savivaldybės įtakos sferoje esančiose patalpose, žūliai atsisakydama pasirašyti nuomos sutartį?

Vytautas Masiulis abejoja, ar atsisiras nors vienas tarybos narys, pasisakantis prieš savo rinkėjų interesus ir pagalbą kaimo žmogui.

Iš Aldonos Minkevičienės publikacijos paaiškėjo, kad "Gimtojo Rokiškio" redakcija pažeidė Konkurencijos įstatymą. Pastebime, kad bandoma sudaryti kliūtis konkuruojantiems ūkiniams subjektams įeiti į rinką (II skirsnis, 3 str., 1 punktą). Taip pat pažeistas Konkurencijos įstatymo III skirsnio, 7 straipsnio "Nesąžininga konkurencija" 1 punktą, kuris sako, kad draudžiama "skleisti melagingus, netikslus ir iškraipytus duomenis, dėl kurių kitas ūkinis subjektas gali patirti nuostolių arba gali nukentėti jų reputacija". Minėto straipsnio 4 punktą nurodo, kad be ūkinio subjekto sutikimo gauti, naudoti ir skelbti informaciją apie jo komercinę veiklą draudžiama.

Manau, kad dėl šių UAB "Gimtasis Rokiškis" Konkurencijos įstatymo pažeidimų "Rokiškio pragiedrulių" redakcija gali kreiptis į teismą, reikalaujama skirti UAB "Gimtasis Rokiškis" nemažas pinigines baudas (iki 10 procentų metinių bendrųjų įplaukų).

Kaip pastebime iš Aldonos Minkevičienės publikacijos "Gyvenimas pagal merą", "Gimtojo Rokiškio" redakcijai labai nepatinka konkurencija, nes ji verčia dirbti geriau. Tačiau nieko nepadarysi - tokia jau gyvenimo realybė.

Virginija Kliaugienė - mero padėjėja ryšiams su visuomene

IŠ KAMAJŲ ISTORIJS

Kamajų dvaras istorijos šaltiniuose minimas nuo 1541 metų. Prie dvaro atsiradusiame kaime 1653 metais pastatyta pirmoji bažnyčia, o 1774 - aisiais jau veikė ir mokykla.

Nors miestelio istorija glaudžiai susijusi su poeto Antano Strazdo gyvenimu bei kūryba, Kamajus labiausiai garsindavo nepakartojami turgūs, jomarkai.

Prieš 10 metų šią tradiciją buvo bandyta atgaivinti, tačiau, ištuštėjus žmonių kišenėms, dabar jos atsakayta. Didžiuosius turgus primena tik centrinės aikštės paviljonas, nesutalpinantis padėvėtų drabužių prekivių...

O kuo šiandien gyvena Kamajų krašto žmonės?

ANOT SENIŪNO...

Kamajų seniūnijai dabar priklauso 72 kaimai. Iš viso gyvena 3040 žmonių, pačiuose Kamajuose - apie 750. Gyventojų skaičiumi tai vidutinė seniūnija.

Kamajų seniūnas Julius Kaupas pasidžiaugė, kad turi autobusą, kuriuo iš Verksnionių, Aukštakalnių, Kamajėlių, Kalvių veža moksleivius į Kamajų vidurinę ir po pamokų parveža namo.

Rokiškio autobusų parkas panaiki-

no maršrutą į Duokiškį, šią problemą palikdamas spręsti pačiai seniūnijai. Jos darbuotojai, pasitarę su Duokiškio ir kitų kaimų gyventojais, atidarė maršrutą. Dabar antradieniais ir ketvirtadieniais 7 valandą seniūnijos autobusas išvyksta į Duokiškį, o 14 valandą ši reisa pakartoja. Taip žmonėms patogiau pasiekti ne tik Kamajus, rajono centrą, bet ir Uteną, Panevėžį, Vilnių.

Jeigu kitose kaimo mokyklose mokinių skaičius mažėja, tai to nepasakysi apie Kamajų vidurinę. Kaip sukomplektuoti pradinukų klases, klausimas nekykla.

Seniūnijos centre esantį vaikų darželį šiuo metu lanko 47 vaikučiai. Dar vienas vaikų darželis, kurį lanko 15 ikimokyklinukų, veikia Kalviuose.

Tačiau visoje seniūnijoje aktuali gyventojų senėjimo problema. Ne tik pačius Kamajus, bet ir aplinkinius kaimus kamuoja bedarbystė.

Kaip ir visur, dažnai neapsieinama be "pilstuko" ar kitokių protą aptemdančių svaigalų. O tada muštynės, vagnystės. Nors seniūnas teigė, kad seniūnijoje yra 10-15 asocialių šeimų,

vietiniai gyventojai minėjo didesnius skaičius.

Jiems atsvara - darbštūs ir dori, grožį mylintys žmonės.

Kasmet organizuojami gražiausių sodybų konkursai. Praėjusiais metais nugalėtojais tapo Donata ir Kazys Baltrėnai iš Kalvių kaimo. Vienkiemiuose gražiausiai tvarkėsi Anastazija ir Juozas Gančiauskai.

NORS DIRBA SUNKIAI

Į Trakynės vienišąją važiuome ne

Kamajų seniūnas Julius Kaupas

dėl gražios sodybos. Ten gyvena ūkininkai Vita ir Gediminas Švežikai.

Šeiminkas ką tik sugrįžęs nuo bebaigiamo įrengti artezinio šulinio.

- Dabar gal jau nebeteks vargti dėl vandens. Mūsų galvijų banda didelė, o vasarą nėra kur juos girdyti, visi vandens telkiniai išdžiūsta. Šį artezinį šulinį išgręžė ir baigia įrengti specialistai iš Vilniaus, lėšų skyrė Kaimo rėmimo fondas, - sakė ponas Gediminas.

Anksčiau Švežikai gyveno Panevėžyje, turėjo gerą butą, neblogai uždirbdavo. Tačiau, viską paskaičiavę, prieš 6 metus atsikraustė į Vitos tėviškę.

Pradėjo nuo 16 savų hektarų, vėliau pirkto, nuomojo. Dabar jų ūkis beveik 150 hektarų. Laiko dešimt melžiamų karvių, o kur dar pricauglis!

Praėjusiais metais neblogai užderėjo rugiai, tik jų kainos mažokos.

Augino rapsą. "Obelių aliejui" pardavė apie 15 tonų.

- Rapsas įnoringa kultūra, tačiau jį auginti apsimoka, kai gauni už toną dar 200 litų dotacija, - sakė ūkininkas.

Jau nebe pirmus metus Švežikai augina žirnius. Pernai iš 4 hektarų prikūlė daugiau kaip 6 tonas. Būtų gavę ir geresnį derlių, bet lietūs pamaišė.

Šiais metais bandys 5 hektarų plote sėti grikius, nes tai paklausa turinti

Ūkininkai Gediminas ir Vita Švežikai prie naujojo savo namo

Atkelta iš 4 psl.

kultūra. O ir supirkimo kainos normalios. Su uteniškiais tarėsi ir dėl sąlykinų miežių auginimo.

Be augalininkystės, Švežikai galvoja apie produktyvių melžiamų karvių bandos didinimą.

- Turime latvišką pieno šaldytuvą, rusišką melžimo agregatą, tačiau, norint griežtai laikytis Europos kokybės standartų, bus sunkoka. Tad kol kas ir laukiame, nors plėsti pieno ūkį mums yra geros galimybės: aplink ganyklos, pašarų visada užteks, - sakė šeimnininkė.

Kai kas galvoja, kad Švežikai labai turtingi. Deja, daug pinigų "surijo" naujo namo statyba. O čia dar tvarto gaisras - daugiau kaip 10 tūkstančių litų nuostolio.

Tačiau Švežikai nedejuoja, o kantriai dirba.

Džiaugiasi jie ir darbščiais savo vaikais. Šiuo metu šešiolikmetis Tautvydas ir dviem metais vyresnis Vaclovas mokosi Utenos aukštesniojoje žemės ūkio ir maisto pramonės mokykloje. Abu žada sugrįžti į tėvų ūkį. Dukra Asta dar tik Duokiškio pagrindinės mokyklos penktokė, tačiau irgi jau nemaža pagalbininkė.

Su darbščiais ir sumaniais Švežikais atsisveikinome kieme, prie kryžiaus, kuris buvo pastatytas Vitos mamos 70 metų jubiliejaus ir jų sugrįžimo į Trakynę proga.

Virš laukų jau dvelkė pavasarinis vėjas.

PATIRTIMI IR NUOJAUTA

Kamajų žemės ūkio bendrovės pirmininkas Vytautas Vilys skundėsi, kad vis dar nėra normalios žemės ūkio programos, kuri patenkintų ir ūkininką, ir bendrovę, todėl kartais tenka vadovautis patirtimi ir nuojauta.

Bendrovėje šiuo metu dirba apie 90 žmonių. Jiems sunku mokėti net minimalų atlyginimą.

- Žiemą mažiau darbo, todėl žmonės mažiau ir uždirba. Prasidėjus darbymečiui, padidės ir atlygiai, - sakė Vytautas Vilys.

Bendrovė turi 1200 hektarų žemės, augina apie 450 galvijų, iš jų 130 melžiamos karvės.

Žmonės patenkinti, kad už trihektarių suarimą, kitus darbus jiems tenka mokėti tik pusę kainos. Bendrovės sandėliuose jie gali saugoti grūdus, dirbtuvėse už minimalią kainą atlikti remontą. Kamajų gyvenvietėje bendrovė rūpinasi ir vandentiekio.

Kamajiečiai technikos turi užtekinti, tačiau ji pasenusi, sunaudoja daug kuro, o apie traktorininkų komfortą nėra ko ir kalbėti.

Tačiau bendrovė bankrutuoti nežada, nes, jai iširus, žmonės visai liktų be darbo, ir tai būtų vos ne tragedija.

VILTIES AKIMIRKOS

Kamajų seniūnijoje yra apie 170 invalidų. Pagal galimybes stengiamasi juos aprūpinti kuru, padėti labdara.

Užgavėnių išvakarėse žmonės su negalia buvo susirinkę į vaikų darželio salę. Savo problemas bei rūpesčius jie iš-

Nuotaikinga žmonių su negalia popietė

sakė Lietuvos invalidų draugijos Rokiškio skyriaus pirmininkei Birutei Kirstukienei, seniūnei. Išrinkti delegatai į rajono konferenciją. B.Kirstukienė žmonėms su negalia pažadėjo padėti transportu, pasirūpinti protezavimu.

Seniūnijos žmonėms su negalia atstovaus ūkininkė Vilma Kačkonienė.

Susirinkusiems koncertavo vaikų darželio auklėtiniai, surengtos kuklios vaišės.

PAS KAZIMIERĄ

Kadangi iki Kazimierinių buvo likusi vos savaitė, nutarėme paieškoti ir varduininko.

Jį suradome jaučioje Kaštonų gatvelėje. Tai pensininkas Kazimieras Makšimas su žmona Akvile, prieš šešiolika metų į Kamajus atsikėlęs iš Nemeniūnų kaimo.

Šeimnininkas sakė, kad anksčiau savo vardadienį švėsdavęs daug linksmiau. Dabar jau nebe tie metai, tačiau tikisi, kad jį pasveikins trys dukros. Gal užsuks ir kaimynai.

Kazimieras papasakojo, kad iš jaunystės mėgsta žirgus, ir dabar turi vieną arklį, kuris gerai talkina trijų hektarų ūkyje. Vakaris žiūrįs televizorių, mėgsta paskaityti laikraščius, tačiau į politiką nesikišąs. Vardinių proga žmona tikriausiai iškeps šviežios naminės duonos, kurią mėgsta ne tik jie patys, bet ir kaimynai.

Kazimieras Makšimas savo vardinių išvakarėse

Ernestas Čižiniauskas
Ksavero Bagdono nuotraukos

KAIMO RĖMIMO FONDAS 1998-IEJI

Lyginant 1997-ųjų ir šių metų Kaimo rėmimo fondo sąlygas, yra nemažai skirtumų. Juos šiame straipsnyje ir norėčiau pakomentuoti.

Pirmiausia paminėtini ūkininkų įsikūrimo tikslinės programos pakeitimai. Bendro naudojimo komunikacijų - elektros linijų, giluminių gręžinių, kelių, ryšių linijų statyba ir toliau bus finansuojama 100 proc. Be to, bus finansuojamos ir šių komunikacijų inventorizacijos išlaidos. Nauja yra tai, kad keliai, gręžiniai ir ryšių linijos galės būti rengiami tik ten, kur jau parengti kadastrinės vietovės kompleksiniai žemėtvarkos projektai. Nebenumatyta dengti kelių einamojo remonto išlaidas.

Išplėstas naujos technikos įsigijimo dalinio finansavimo sąrašas. Šiais metais 25 proc. įsigijimo išlaidų be PVM bus dengiama iš Kaimo rėmimo fondo perkant traktorių, kombainą, grūdų sėjamažą, universalų žemės dirbimo agregatą, apverčiamą plūgą, grūdų džiovinimo ar valymo mašiną, presą, šienapjovę-smulkintuvą, rotacinę šienapjovę, traktorinį purkštuvą, (daugiau kaip 1000 l talpos), priekabą-rinktuvą, melžimo bei pieno šaldymo įrangą. Kompensacija skiriama ir tuo atveju, jeigu ūkininkas turi įsigijęs tos pačios paskirties technikos, tačiau per pastaruosius 5 metus jai įsigyti nebuvo gavęs valstybės paramos.

Kompensuojama 25 proc. iš užsienio įsigyto, naudoto, techniškai tvarkingo traktoriaus arba kombaino (vieno per metus) vertė be PVM. Tačiau tokia technika neturi būti eksploatuota Lietuvoje. Kompensacija neskiriama, jeigu per pastaruosius 5 metus buvo suteikta valstybės parama pirkti analogišką naują ar naudotą techniką.

Šiais metais numatytas individualių giluminių gręžinių projektavimo ir įrengimo išlaidų 25 proc. kompensavimas.

Padidės parama jauniems ūkininkams (iki 40 m.). Jiems kompensuojama 40 proc. statomų gamybinių pastatų statybinių medžiagų vertės, o perkant vienkiemį ar buvusią žemės ūkio bendrovių gamybinius pastatus, kompensuojama 25 proc. įsigjamų objektų vertės.

Perkant žemę, jauniems ūkininkams kompensuojama 25 proc. mokamos kainos, bet ne brangiau už žemės valstybinę kainą. Kompensacija suteikiama ūkininkams, turintiems ne mažiau kaip 9

ha nuosavos žemės ir kompensuojama, kol turės 50 ha.

Paramą gali gauti ir ūkininkai, kurie savo verslo plane numatys kurti ne mažiau kaip 30 karvių pieno ūkį, atitinkantį Europos Sąjungos reikalavimus. Kompensuojama iki 25 proc. investicija projekto einamųjų metų investicijų kaštų, bet ne daugiau kaip 150 tūkst. Lt.

Kokios žemės ūkio vystymo programos dar bus remiamos?

Numatoma remti kooperacijos tikslinę programą pastatų statybai, rekonstrukcijai, mašinoms, įrenginiams ir transporto priemonėms įsigyti, skaičiuojant po 10 tūkst. vienam kooperatyvo nariui, bet ne daugiau kaip 300 tūkst. Lt. Kompensuojama iki 25 proc. investicinio projekto kaštų.

Agroserviso tikslinėje programoje taip pat remiama pastatų statyba, mašinų ir įrengimų įsigijimas. Kompensuojama taip pat iki 25 proc. investicinio projekto kaštų einamaisiais metais. Naujos technikos ir technologijos tikslinė programa numato remti sodų ir uogynų įrengimo, kultūrinių grybų auginimo (ne mažiau 300 kv. m sėjamojo ploto) iki 25 proc. verslo projekto kaštų, bet ne daugiau kaip 50 tūkst. vienam projektui.

Kokios lengvatos numatytos imant iš bankų trumpalaikes paskolas?

Numatyta padengti 60 proc. banko palūkanų trumpalaikėms paskoloms degalų, trašų ir chemikalų įsigijimui, kai paskola neviršija 50 tūkst. Lt., bet ne daugiau kaip 1 tūkst. skaičiuojant 1 ha žemės ūkio naudmenų.

Kaip bus remiama bitininkystė?

Numatyta remti ūkininkus ir žemės ūkio bendroves, kurie turi 10 ir daugiau peržiemojusių bičių šeimų, po 10 Lt. kiekvienai šeimai. Žemės ūkio skyriui pateikiama seniūni-

jos pažyma apie bičių šeimų skaičių iki gegužės 15 d., taip pat ūkininko ar įmonės registravimo pažymėjimas.

Kokios bendros Kaimo rėmimo fondo lėšų skyrimo ūkininkams sąlygos?

Skirtingai negu praėjusiais metais, šiemet keliamas reikalavimams teikiant paramą ūkininkams tik toks, kad ūkis būtų įregistruotas ūkininkų registre. Tai reiškia, kad nebėra reikalavimo turėti žemės nuosavybės teisę, o gali būti žemės ilgalaikė (daugiau kaip 3 metus) nuoma.

Kokios paramos tikėtis nelaimės atveju?

Ūkininkams ir žemės ūkio įmonėms teikiama parama dėl gaisrų ir gyvulių užkrečiamų ligų netekusių pastatų, žemės ūkio technikos ir įrengimų, išskyrus lengvuosius automobilius, gyvulius ir pašarus. Už apdraustą turtą dengiama 60 proc. vertės, už neapdraustą - 20.

Petras Kaluina

Žemės ūkio skyriaus vyr. ekonomistas.

O gal ir mane parems Kaimo rėmimo fondas?

Odetos Tumėnaitės - Bražėnienės piešinys.

PENKIOLIKA LITŲ UŽ GURVUOLĮ VASAROS

Bitininkas Lionginas Vaitkevičius

- Kiek medus?

- Šešiolika, ponja. Tik šešiolika.

Pastebėjęs, kad ponja jau nueina, medaus pardavėjas iškart "muša" kainą.

- Penkiolika. Atiduodu už penkiolika!

Ponja stabteli, dar kartą pasižiūri į geltonus tarsi saulė medaus gabalus ir ištaria:

- Brangu. Labai brangu. Kur tai matyta - penkiolika!

Pardavėjas skėsteli rankomis, leisdamas suprasti, kad pigiau atiduoti negali.

Tas pardavėjas buvo ne kas kitas, o dažnam, ypač žemdirbiui, gerai pažįstamas Lionginas Vaitkevičius, veterinarijos gydytojas, daug metų gydęs ne tik rokiškėnų galvijus, bet ir bites. Dabar Lionginas pensininkas, todėl nusprendė pats rimčiau užsiimti bitininkyste ir gimtajame Ratkupių kaime, pas seserį, įsiveisė 9 avilius bitučių.

Man Lionginas Vaitkevičius išdėstė tai, ko negali pasakyti kiekvienai ponjai, klausinėjančiai kainos.

- Kilogramas medaus - penkiolika. Butelis šnapso - irgi. Anais laikais butelio degtinės savikaina neviršydavo 20

kapeikų. Dabar, tarkime, litas. Na, o ar bandei paskaičiuoti, kokia medaus kilogramo savikaina?

- Ne, Lionginai, - atsakiau. - Aš ir bičių neturiu.

- O aš bandžiau. Štai dviejų aukštų 17 rėmų avilys su dviem meduvėmis 250 litų. Toks pat su 22 rėmais - 310. Trys šimtai gramų vielos - 12 litų, kalas - 36. Tą sąrašą galėčiau ilgiau tęsti, nes naujakūrys bitininkas, norintis turėti nors vieną šeimynėlę, privalo pakloti per tūkstantį litų. Žodžiu, nereikia nė skaičiuoti: pakrūmėje varyti naminukę daug pelningiau, negu užsiimti bitininkyste.

Tačiau naminukės Lionginas Vaitkevičius pakrūmėje niekada nevarys. Jis - bitininkas. Jau geriau jis visą vasarą vaikštinės apie savo avilius, tikrindamas, kaip sekasi jo darbuotojams, ir lauks pilnų, skaidrių tarsi gintaras korių. Tačiau sėkmė bus ne tik jo rankose. Daug priklausys nuo vasaros - lietinga ji ar saulėta. Net nuo kaimynų - artimų ir tolimesnių. Štai pernai vienas kaimynas nusprendė saulėtą vasaros dieną chemikalais nupurkšti žydinčio rapso lauką. Liongino bitutės iš karto pasilpo. Iš avilio prikopinėjo vos po 10 kilogramų, nors tikėjosi dvigubai daugiau. Ir ką tokiam kaimynui padarysi? Išbarsi, antausį skelsi? Ne. Tikras bitininkas nemoka nei bartis, nei peštis.

Daug žino apie bitininkystę Lionginas Vaitkevičius. Gal nėra Lietuvoje tokios knygos apie bites, kurios jis nebūtų perskaitęs. Tačiau viską žinoti apie jas, anot Liongino, neįmanoma. Kiekvienas avilys - vis naujas posmas. Ir medus skirtingas. Iš rapso laukų sunėštas baltas kaip taukai, iš liepų - geltonas lyg gintaras. Nors ne visada. Beje, gryno rapso, liepų ar grikių medaus niekada nebūna - juk neuždrausi pavargusiai bitutei, skubančiai į liepų gojelį, nusileisti ant paprasčiausio pienės žiedo.

Lionginas Vaitkevičius nepataria pirkti medaus anksti pavasarį. Pavasarinis būna skanus, bet skystas, greitai surūgsta. Geriausia medumi visiems metams apsirūpinti liepos - rugpjūčio mėnesį. Toks medus būna sodriausias, geriausiai laikosi.

Na, o jeigu kas nors kovo mėnesį pristigs medučio vaistams, ne bėda.

Šeštadienį nueikite į Rokiškio turgų, susiraskite buvusį veterinarijos gydytoją Lionginą Vaitkevičių, ir jis jums įrītins į krepšį gurvuolį vasaros. Žinoma, už 15 ar už 16 litų. Kaip suderėsite.

GEDIŠKIUOSE NIEKO NAUJO

Alvydui Vainauskui yra ko susimąstyti.

Šeštadienį Gediškių kaimo ūkininko Alvydo Vainausko nuotaika buvo pusėtina: pavyko parduoti visus miežius, avižas ir bulves, kiek tik jų atsivežė. Už 50 kilogramų miežių maišą gavo po 19 litų, avižų - 18, už kilogramą bulvių - po 50 centų.

Įsišnekėjome. Nuosavos žemės Alvydas turi nedaug - 3 hektarus. Tad jį verčiau reikėtų vadinti ne ūkininku, o grytelninku, anot tėvo Stanislovo. Tačiau Alvydas su tuo niekada nesutiks: jis - ūkininkas plačialaukis, nes pernai išsinuomojo ir apsėjo 50 hektarų. Nuomojamos žemės Gediškiuose, buvusiam Kairelių kolūkyje, yra, nes toji agrarinė reforma susiklostė gana keistai: tie kaimiečiai, kurie turi žemės, neturi technikos. Ir atvirksčiai. Alvydas Vainauskas kaip tik ir priklauso tų "atvirksčių" kategorijai. Likviduojant "Klevo" žemės ūkio bendrovę, Alvydui ir

Elenos Pipinienės namuose nepaprasta ramybė ir švara. Gausybė įvairiausių, margiausių audinių.

- Viskas išausta mano rankomis, - rodo meistrė.

Lovatiesės, staltiesės, užuolaidos, takeliai, kilimėliai ant grindų, sienų, stalų. Jautiesi lyg muziejaus salėje. Audėja neša, traukia iš spintų rietimus drobių. Kiekvienas skirtingos spalvos, skirtingo rašto.

- Kiek dienų ir naktų praleista prie staklių! - prisimena Elena.

Vaikystė nebuvo lengva. Gimė 1920 metais Obelių apylinkės Bagdoniško kaime, valstiečio šeimoje. Kaip ir visi, ganė žąsis, plušėjo laukuose iki suteimų. Bet nuo mažens ją traukė magiški mamos audiniai, jų raštai. Jau 12 metų būdama, ji gerai mokėjo siūti, bet tai nelabai jai patiko. 15 metų pradėjo mokyti austi privačioje Juozapo Pipinio audėjų mokykloje. Juozapas iš karto pajuto, kad su ja bendrauti lengva ir gera. Elena mokėjo klausytis, kai jis pasakodavo apie sumanytų staklių detales, gerai perprasdamas raštų kompoziciją, turėjo gerą spalvos jausmą, o svarbiausia - iš motinos paveldėtą jautrią sielą. Paskui širdin vogčia įsėlino švelnumas. Ir kai Elena Murauskaitė, baigusi mokymo kursą, išvažiavo austi į Uteną, Pipinis netruko jai pasipiršti. Vestuves atšoko 1940 metais, žydint slyvoms. Po metų jų namai prisipildė dukros kryžstavimų. Pamažu krovėsi laimingo gyvenimo pamatai, tačiau karas jiems atnešė daug skausmo ir ašarų. Žuvo Elenos tėvas, brolis, sudegė Pipinių namas. Vėl liko abu kaip stovi. Vėl reikėjo pasikliauti savo darbščio mis rankomis.

Juozapas visą gyvenimą lydėjo Elena ne tik kaip vyras, bet ir kaip rūpestingas mokytojas.

Pokario metai Pipinių šeimai įsimintini. Tais metais į pasaulį atėjo sūnus Juozukas. Elena pradėjo dirbti Kauno dailės kombinato audėja namudininke. Ji pati derino spalvas, komponavo raštus. Juose vykusiai varijuoja tradicinių raštų elementai: katpedėlės, žvaigždudės, rūteles. E. Pipinienės raštų spalvos priklauso nuo nuotaikos. Jei nuotaika gera - spalvos šviesios, jei bloga - tamsios.

Parodose pradėjo dalyvauti jau labai seniai - tuoj po karo.

Pirmąją personalinę parodą šešiasdešimtmečio proga Rokiškio muziejaus salėse atidarė jau viena. Vyras akis užmerkė gilų vidurziemį - 1979 - ujų sausio 14 dieną.

Tačiau gyvenimas nestovi vietoje. Elena vis ilgiau vakarodavo prie audi-

artimo, mielo. Raštuose ir spalvose mūsų paslaptingas baltų kodas, kurio ir patys nepajėgiami įskaityti, tik jaučiame jį savo prigimtimi.

Sulaukusi 77 metų, apgailestauja, kad nebegali dirbti. Galvoje įvairiausių mintys, planai - sukasi spalvos ir raštai, bet rankos jau nebeklauso.

Meistrė sielojasi, kad šiuolaikiniam jaunam žmogui toks gilus tautos menas jau nebereikalingas. Jaunimas nenoriai semiasi išminties ir patirties iš senųjų meistrų, o meistrai jau nebeturi jėgų atlikti savo sumanymus. Lietuvos tautadailė, ypač tekstilė, ant pražūties tekstilinių, bet jų darbuose sunku įžiūrėti senuosius tautos simbolius, raštus ir spalvas. Jie krypta į Vakarus - daro abstrakčius, moderniškus darbus. Audėja su džiaugsmu prisimena jaunystės metus, kai žmonės "sirgo" tautodaile. Pas Pipinius atvažiuodavo daug įžymių žmonių - medicų, aktorių.

Sigitas Araminas

Į MARGĄ AUDINIŲ LAUSTI BALTŲ SIELĄ

mo staklių. Jos menas pažymėtas dviem laureatės diplomais respublikinėse audėjų dienose, jos sukurtos lovatiesės, rankšluosčiai eksponuoti ne tik respublikoje, bet ir Maskvoje, Rygoje.

1989 metais surengta pirmoji Elenos ir Juozapo Pipinių kūrybos paroda. Lovatiesės, rankšluosčiai, kilimai, tautinės juostos, takeliai... Nė vieno audinio su pasikartojančiu ornamentu. Atidžiai įsižiūrėjus į audinių raštus, spalvinius niuansus - atsivers kažkas pažįstamo,

Į tautos lobynų

Gerų norų ir pragaras pilnas.

Greičiau vėją suvaikysi, negu žmonos norus atspėsi.

Gerai norai ne ant tvoros kabo, bet žmogaus dūšioje gyvena

Geros galvos ne visiems dalijamos.

Gudrus ir po žemę mato, kvailas ir po kojomis nepastebi.

Bepigu su plaukuotu peštis, su išmintingu bartis.

Ir gudri višta į dilgynes įbrenda.

Neieškokit kvailių su žiburiu: rasi ir patamsy.

Kiekvienas savaip iš proto kraustosi.

Yra ko klausyti, nėra ko kitam pasakyti.

Ką kvailas sugadino, ir protingas

nepataiso.

Geram žmogui ir vagis svečias.

Geras arklys iš tolo matyti, kad ir nežvengia.

Geras buvai, kol tave gyrė, bet ne toks, kai paspyrė.

Šokinėja kaip velnias po bajoro kelnes.

Parinko Salvinija
Kalpokaitė